

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA RS ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE
IZPOSTAVA NOVA GORICA

NAČRT ZA IZVAJANJE VARSTVA PRED NUS

Dejavnost	Organ	Datum	Podpis odgovornih oseb
IZDELALA	IZPOSTAVA ZA URSZR NOVA GORICA	Oktober 2003	ZDENKA FERJANČIČ
PREGLEDAL	URSZR		BOJAN ŽMAVC DIREKTOR
SPREJEL	POVELJNIK ŠTABA CZ ZA SEVERNO PRIMORSKO REGIJO		BORIS LUTMAN
SEZNANJEN	REGIJSKI CENTER ZA OBVEŠČANJE		MARINIČ MARA

0. UVOD	5
0.1 Glavni vzroki za najdbe NUS v Severno Primorski regiji	5
0.2 Možni vzroki za nastanek nesreče	6
0.3 Verjetnost nastanka verižne nesreče	7
1. DOKUMENTI O OBVEŠČANJU OB NAJDBI NUS	8
1.1 Shema obveščanja ob najdbi nus	8
2. DOKUMENTI ZA AKTIVIRANJE ALI MOBILIZACIJO ENOTE	12
2.1 Podatki o pripadnikih enote za varstvo pred NUS	12
2.2 Navodilo za aktiviranje posameznih pripadnikov ali celotne enote ter njena zbirališča	13
3. DOKUMENTI O PRIPADNIKIH ENOTE IN OPREMI	14
3.1 Podatki o zdravniških pregledih pripadnikov, življenjskem zavarovanju in pogodbah s pripadniki enote	14
3.2 Podatki o opremi enote in njeni hrambi	14
4. DOKUMENTI O VODENJU AKTIVNOSTI ZAŠČITE IN REŠEVANJA	15
4.1 Seznam vodij intervencij za intervencije pri katerih sodelujeta dva ali več pripadnikov	15
4.2 Seznam odgovornih oseb za izvajanje varstva pred nus	15
SEZNAM ODGOVORNIH OSEB ZA IZVAJANJE VARSTVA PRED NUS V SEVERNO PRIMORSKI REGIJI	15
4.3 Navodilo za uporabo poligona za uničenje nus	16
4.4 Navodilo za evidentiranje nus	16
4.5 Navodilo za izdelavo poročila o opravljeni intervenciji	16
5. NAVODILO O UPORABI SREDSTEV ZVEZ	17
5.1 Uporaba zvez ob inervenciji	17
5.2 Uporaba zvez ob načrtovanih akcijah	17
5.3 Uporaba zvez ob uničevanju nus na poligonu	17
5.4 Uporaba zvez ob uničevanju	17
5.5 Uporaba zvez ob prevozu nus	18
6. NAVODILO O VKLJUČEVANJU PRIPADNIKOV DRUGIH ENOT ALI SLUŽB V VARSTVO PRED NUS	18

7. DOKUMENTI O VARNOSTNIH UKREPIH	19
7.1 Navodilo za izvajanje varnostnih ukrepov	19
7.2 Navodilo o skladiščenju, prevoza in uničevanju nus ter eksplozivnih sredstev	20
7.3 Navodilo o metodah in sredstvih ter varnostnih ukrepih za odstranitev sprožilnih delov oziroma delno razstavljanje nus	21
7.4 Načrt za ravnanje ob izrednih dogodkih	21
7.5 Načrt vključevanja zdravstvene in drugih služb, ki skrbijo za varnost med izvajanjem varstva pred nus	22
7.6 Načrt fizičnega varovanja	22
7.7 Načrt požarnega varovanja	23
7.8 Načrt kemičnega varovanja po potrebi	24
7.9 Načrt sodelovanja z drugimi enotami in službami pri pripravi načrta varovanja, ureditve prometa in evakuacije	24
8. PODATKI O POGOSTOSTI NAJDENIH NUS IN EKSPLOZIVNIH SREDSTVIH, NA OBMOČJU, ZA KATEREGA SE IZDELUJE NAČRT	25

0. UVOD

*Načrt za varstvo pred NUS določa postopke in naloge, ki se morajo izvesti v primeru najdbe neeksplodiranega ubojnega sredstva na območju **Severno Primorske regije**.*

Izdelan je na podlagi zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in zaščiti (Ur.list RS št. 64/94.), Pravilnika o varstvu pred NUS (Ur.list RS 21/03) in Elaborata za izvajanje aktivnosti in vodenju del na Poligonih za uničenje NUS.

V načrtu je opredeljen način obveščanja odgovornih oseb za ukrepanje, način aktiviranja pripadnikov enote za varstvo pred NUS, opredeljeni so dokumenti o vodenju aktivnosti za zaščito, reševanje in pomoč, nadalje dokumenti o varnostnih ukrepih ter dokumenti o reševanju in pomoči.

0.1 Glavni vzroki za najdbe NUS v Severno Primorski regiji

Neeksplodirana ubojna sredstva so v preteklosti na področju severnoprimske regije posledica vojn, prisotnosti vojska oz. vojnih in vojaških aktivnosti. Na obeh bregovih reke Soče je potekala znamenita Soška fronta v I. svetovni vojni, veliko vojaških in vojnih aktivnosti je bilo tudi v II. svetovni vojni in ne nazadnje na tem majhnem koščku ozemlja je bilo nakopičeno veliko vojaškega materiala in minsko eksplozivnih sredstev v obdobju skupne države Jugoslavije. Na tem območju je bilo več vojaških vadbišč, na enem od njih pa je potekalo urjenje z orožji večjega kalibra, ki izstreljujejo eksplozivna telesa. Vse to predstavlja možnost za morebitno najdbo NUS. Pri pregledu pobranih in uničenih NUS ugotavljamo, da je večina le-teh iz časa I. svetovne vojne. Ozemlje na katerem je potekala Soška fronta je v večjem delu v naši regiji. Dolžina fronte je s svojimi 90 km pokrila narodnostno mejo med Slovenci, Furlani in Italijani. Bila je ena najbolj krvavih front v I. svetovni vojni. Vojaški poznavalci ocenjujejo, da je bilo v vsaki ofenzivi angažirano okoli 5000 topov, ki so vsakič izstrelili od 3.000.000 do 5.000.000 izstrelkov različnih kalibrov, nadalje je bilo uporabljeno neugotovljivo število raznovrstnih ročnih bomb. Strokovnjaki ocenjujejo, da okoli 5 % različnih eksplozivnih sredstev, ki so uporabljena ne eksplodira.

Na tem območju lahko sklepamo, da je ostalo najmanj 1.000.000 neeksplodiranih ubojnih sredstev. V 29 mesecih, kolikor je trajala Soška fronta (1915-1917), je terjala čez 1 milijon žrtev, večina padlih vojakov. Prebivalci Soške doline, Vipavske doline in Krasa so bili prisiljeni zapuščati svoje domove in odhajati v begunstvo. Izpraznjena dežela, prepuščena vojaškim strategom, se je spreminjala v kamnito puščavo.

Poleg tega lahko pričakujemo najdbo posameznih zasutih skladišč sredstev, ki niso bila uporabljena v akcijah. Čeprav so strokovnjaki po končani vojni opravili čiščenje terena in odstranili, kar se je odstraniti dalo, je danes po 90. letih veliko možnosti in verjetnost, da se najde tako neeksplodirano sredstvo in sicer na celotnem ozemlju od Rombona pa do Krasa na levem in desnem bregu reke Soče v območju dometov artilerijskih orožij.

Praktično je možno najti NUS na območju celotne regije. Posebej pa so ogrožene občine: Miren – Kostanjevica- Kras, Nova Gorica, Brda, Kanal, Tolmin, Kobarid in Bovec.

Na območju občine Vipava je bilo do nedavnega - do osamosvojitve RS - poligon za urjenje vojakov na orožjih večjega kalibra kot 12,7 mm ter poligon za inženirsko urjenje. To področje je bilo rezervirano za take aktivnosti tudi v preteklosti tudi v obdobju pod Italijani med obema svetovnima vojnoma. V drugo svetovni vojni so potekali boji na celotnem teritoriju naše regije. Zelo velika verjetnost so najdbe letalskih bomb na območju Nove Gorice zlasti ob železnici na železniški postaji in v okolici Solkanskega mostu v strugi reke Soče. Iz novejšega časa lahko kot posledica postavljanja minskih polj ob vojaških objektih ugotovimo nadaljnje možnosti najdb nevarnih teles. Iz vsega kar smo do sedaj našli obstaja verjetnost in možnost najdbe NUS praktično iz vseh obdobj naše zgodovine.

0.2 Možni vzroki za nastanek nesreče

Najdba NUS je vezana z različnimi posegi v prostor:

- *zemeljska dela pri vseh izkopih ob pripravljanih gradbenih delih*
- *vsa kmetijska, sadjarska, vrtnarska zemeljska dela*
- *vsi posegi v zvezi z infrastrukturo: adaptacije poti, cest, vzdrževalno adaptacijska dela na železnici, elektrogospodarskih objektih, vodovodnem omrežju, plinifikaciji, telefoniji*
- *ob hudourniškem obnašanju vodotokov prihaja do spreminjanja brežin kar lahko razgrne NUS*
- *ob vseh posegih vodnogospodarskega podjetja pri regulaciji vodotokov*

- *ob pohodih obiskovalcev planin izven ustaljenih poti*
- *ob posegih občanov na svojih parcelah, posestvih oz. zemljiščih*
- *ob namenskem iskanju ljubiteljev zbiralcev opreme in predmetov iz I. svet. vojne, take najdbe ostanejo običajno prikrite.*

Ob vseh teh možnostih najdb prihaja lahko do nepravilnega rokovanja z NUS, ali pa tudi do nesrečnega slučaja, da delovni stroji povzročijo aktiviranje NUS. Območje Krasa in dela Goriške doline ter Brd spada med požarno zelo ogrožena področja. Požari v naravnem okolju, predvsem visokogorju, lahko prav tako sprožijo nekontrolirano eksplozijo NUS in predstavljajo veliko možnost za nesrečo.

0.3 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Ob morebitni eksploziji NUS predvidevamo lokalno uničujoče delovanje eksplozivnega telesa tako na sredstvih v bližnji okolici, kot možnost žrtev. Glede na dosedanje izkušnje so žrtve največkrat posamezniki, ki so se nestrokovno lotili odpiranja tega sredstva. Verjetnost verižne nesreče ne obstaja.” Ker obstaja verjetnost in možnost nastanka nesreče je izdelan sistem obveščanja in aktiviranja pripadnikov enote za varstvo pred NUS. Določeni so postopki za zavarovanje, odstranjevanje, prevoz, odlaganje in uničevanje NUS.”

Najdbe v mestnih okoliših, strnjenih naseljih, zaselkih sicer ogrožajo v določenem radiju neko določeno število ljudi. Seveda je ogroženost odvisna od velikosti, stanja in vrste NUS, vendar ob pravilnem odstranjevanju je to zelo kratek čas. Do sedaj ni bilo nesreče ob odstranjevanju še tako velikega NUS-a.

Iz izkušenj lahko trdimo, da ob strokovnem rokovanju ter ob upoštevanju vseh pravil in postopkov pripadnikov regijske enote za varstvo pred NUS je ob regularnem posegu enote oz. njenega pripadnika majhna verjetnost oz. skoraj ni možnosti, da bi do nesreče prišlo. Veliko večja verjetnost in možnost je nesreča zbiralcev ob demoliranju NUS. Nesreči botruje običajna nestrokovnost, velika radovednost, nestrpnost in razburjenje. Zadnje to vrste nesreče so bile aprila 2000 v Pologu na Tolminskem, ko sta se smrtno ponesrečila dva strastna zbiratelja in novembra 2003 v Grgarju pri Novi Gorici, ko se je eden smrtno ponesrečil prav tako strastni zbiratelj.

Naslednja velika verjetnost za nesrečo je radovednost otrok, ki s svojim ravnanjem povzročijo nesrečo. Obseg je ponavadi omejen na lokalno eksplozijo s tragično smrtjo osebe, ki tak podvig izvaja.

Po odloku bivše Tolminske občine je vojaški material - s tem tudi NUS - na nekaterih območjih sedanjih občin Bovec, Kobarid in Tolmin označen kot kulturna dediščina. Tako se na tem območju ne sme odstranjevati NUS, razen če ogroža ljudi ali premoženje - zlasti je to vezano na obiskovalce visokogorja.

V dejanskem življenju in dosednji praksi se načeloma odstranjuje samo prijavljene NUS, ki ogrožajo življenja, okolico in materialne dobrine. Vzpostavljen sistem sestavljajo postopki odstranitve in prevoz na ustrezno začasno skladišče (skladišče Grgar,) ter uničevanje NUS s časovnim zamikom na poligonih za uničevanje NUS v skladu s sprejetim Elaboratom za uničenje NUS.

V izjemnih primerih se lahko uniči dobljeno sredstvo na mestu najdbe. Oceno o tem daje poveljnik enote na pobudo pripadnika enote za varstvo pred NUS, ki si je najdbo ogledal na terenu. V kolikor pade odločitev o uničenju na mestu najdbe - se izdelata Elaborat aktivnosti za vsak primer posebej. Elaborat aktivnosti za uničenje NUS na poligonih, za uničevanje NUS se prav tako izdeluje za vsako uničevanje posebej.

1. DOKUMENTI O OBVEŠČANJU OB NAJDBI NUS

1.1 Shema obveščanja ob najdbi nus

- **NORMALNA OGROŽENOST**

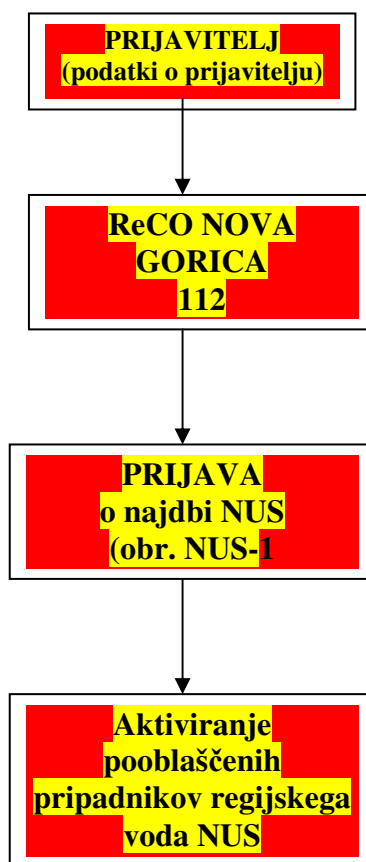
Vse prijave oz. sporočila o najdbah NUS-a prihajajo s terena od občanov (v nadeljevanju prijavitelj). Običajno prijave sprejmejo v centru za obveščanje, ki jih zavede v delovodnik ReCO in nato izpolni obrazec NUS 1 (prijava najdbe NUS, ime in priimek, naslov stalnega bivališča in po možnosti kontaktni telefon).

V primeru, da gre prijava preko policije, se postopa enako s tem, da se v tem primeru vpiše kot prijavitelja policijo. Tako operativec aktivira preko telefona ali s pozivnikom prvega dosegljivega pripadnika voda za varstvo pred NUS, ki je na podlagi dežurne liste pristojen za področje najdbe. Po pregledu situacije na terenu se pristojni pripadnik odloči ali bo najdbo odstranil sam ali potrebuje pomoč do ustreznega skladiščenja oziroma uničenja.

Potek glavnih aktivnosti je prikazan na sledečih shemah:

Shema obveščanja ob najdbi NUS - ogroženost normalana,

Shema 1.

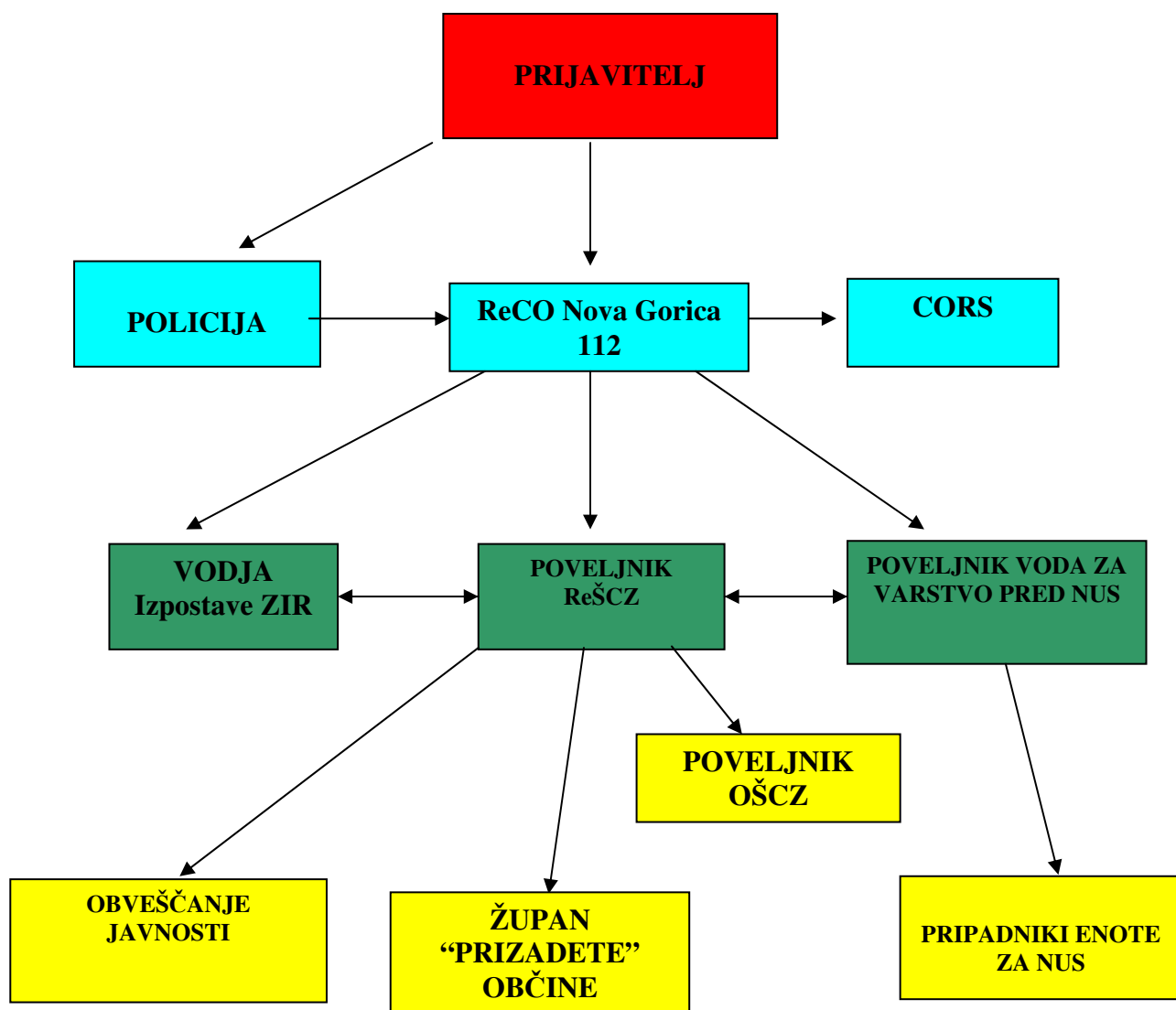
- **OGROŽENOST ZELO VELIKA**

V primeru večje ogroženosti pripadnik obvesti operativca v ReCO Nova Gorica naj aktivira poveljnika enote za varstvo pred NUS, ki presodi o nadaljnjih ukrepih za odstranitev NUS.

Shema obveščanja ob najdbi NUS – ogroženost zelo velika;

Shema 2.

V primeru dolgotrajnejšega izvajanja aktivnosti odstranjevanja in uničenja NUS se javnost obvesti na krajevno običajen način, za ta namen pripravljenim tekstom in sicer:

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
ŠTAB CZ ZA SEVERNO PRIMORSKO
Sedejeva 9 5000 Nova Gorica tel. 05 330 72 200, fax. 05 330 72 24

Številka:

Datum:

LOKALNE RADIJSKE IN TV POSTAJE

ZADEVA:*Obvestilo prebivalcem (območja, vasi, mesta področja ..) o preteči nevarnosti objavljene z javnim alarmiranjem*

PROSIMO PREBIVALCE OBMOČJA _____,
DA ZAPUSTIJO _____ OGROŽENO OBMOČJE
_____, ZARADI NEVARNOSTI NAJDENIH
NEEKSPLODIRANIH UBOJNIH SREDSTEV. UPOŠTEVAJTE
NAVODILA PRISTOJNEGA VODJE INTERVENCIJE ENOTE CZ
SEVERNOPRIMORSKE REGIJE.

Poveljnik CZ za
Severnoprimorsko
Lutman Boris

2. DOKUMENTI ZA AKTIVIRANJE ALI MOBILIZACIJO ENOTE

2.1 Podatki o pripadnikih enote za varstvo pred NUS

2.2 Navodilo za aktiviranje posameznih pripadnikov ali celotne enote ter njena zbirališča

• NAVODILO ZA AKTIVIRANJE ENOTE NUS

Operativec aktivira preko telefona ali s pozivnikom prvega dosegljivega pripadnika enote za varstvo pred NUS, ki je na podlagi dežurne liste (lista je obrazec, ki se v obliki tabele naredi za najmanj tri mesece v naprej) pristojen za področje najdbe, ki ima pooblastilo za varstvo pred NUS.

Po pregledu situacije na terenu se pristojni pripadnik odloči ali bo najdbo odstranil sam ali potrebuje pomoč. V primeru večje ogroženosti obvesti operativca v ReCO Nova Gorica naj aktivira poveljnika voda za vrstvo pred NUS, ki presodi o nadaljnih ukrepih za odstranitev NUS (možnost aktiviranja več pripadnikov oz. izdelava ustreznega elaborata in odstranitev v skladu z elaboratom za izvajanje del).

• PREGLED ZBIRALIŠČ OB SKLICU PRIPADNIKOV REGIJSKE ENOTE NUS

Pripadniki enote za NUS se ob sklicu načeloma zberejo na naslednjem zbirališču:

ZBIRALIŠČE	PRIPADNIKI
GASILSKI DOM SEDEJEVA 9 5000 NOVA GORICA	1. TELL IVAN 2. PLANKO JURE 3. ABRAMIČ MILAN 4. ZONJIČ DARKO 5. KREŠEVEC BENJAMIN 6. ŠEKLI ANDREJ 7. GRAHELJ IGOR 8. LEBAN ALJAŽ
GASILSKI DOM SEDEJEVA 9 5000 NOVA GORICA	1. BATISTIČ VILKO 2. KLANČIČ DIMITRIJ 3. ŠTRUKELJ ALJAŽ
GASILSKI DOM SEDEJEVA 9 5000 NOVA GORICA	1. MARUŠIČ SAŠO 2. MAROŠEVIČ MARKO 3. ČIBEJ DUŠAN

OPOMBA: Zbirališče pripadnikov enote CZ za varstvo pred NUS se lahko glede na odločitev poveljnika spremeni, o tem se obvesti Izpostavo ZIR.

3. DOKUMENTI O PRIPADNIKIH ENOTE IN OPREMI

3.1 Podatki o zdravniških pregledih pripadnikov, življenskem zavarovanju in pogodbah s pripadniki enote

V prilogi načrta dokumenti so zloženi po strukturi enote.

3.2 Podatki o opremi enote in njeni hrambi

V prilogi načrta je spisec opreme, ki je skladen z merilom za organiziranje in opremljanje enot za varstvo pred NUS (Ur. list RS št. 15/2000)

**4. DOKUMENTI O VODENJU AKTIVNOSTI ZAŠČITE
IN REŠEVANJA**

4.1 Seznam vodij intervencij za intervencije pri katerih sodelujeta dva ali več pripadnikov

ZAP. ŠT.	REŠEVANJE NA OBMOČJU	PRIIMEK IN IME	TELEFON SLUŽBA	TELEFON DOMA	POZIVNIK
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	REGIJA	TELL IVAN	330 72 23 041 704 688	395 96 04	ZARE
2.	NOVA GORICA	TELL IVAN	330 72 23 041 704 688	395 96 04	ZARE
3.	TOLMIN	LEBAN MILAN	330 72 22 041 716 639	381 02 70	ZARE
4.	AJDOVŠČINA	TELL IVAN	330 72 23 041 704 688	395 96 04	ZARE
5.	IDRIJA	LEBAN MILAN	330 72 22 041 716 639	381 02 70	ZARE

4.2 Seznam odgovornih oseb za izvajanje varstva pred nus

SEZNAM ODGOVORNIH OSEB ZA IZVAJANJE VARSTVA PRED NUS V SEVERNO PRIMORSKI REGIJI

ZAP. ŠT.	FUNKCIJA	PRIIMEK IN IME	TELEFON SLUŽBA	TELEFON DOMA	POZIVNIK
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	POVELJNIK Re ŠCZ	BORIS LUTMAN	330 72 01 031 244 107	393 91 59	ZARE
2.	NAMESTNIK POVELJNIKA	LEBAN MILAN	330 72 22 041 716 639	381 02 70	ZARE
3.	VODJA IZPOSTAVE ZIR.	BORIS LUTMAN	330 72 01 031 244 107	393 91 59	104425
4.	POVELJNIK ENOTE ZA NUS	IVAN TELL	330 72 23 041 704 688	395 96 04	ZARE

4.3 Navodilo za uporabo poligona za uničenje nus

Za uničevanje NUS se uporablja poligon 208 in se uporablja navodilo za uporabo poligona 208 za dejavnost zaščite in reševanja (št.017-04-10/2003-1 z dne 18.07.2003:-priloga načrta)

Trenutno smo v pripravi za pridobitev lastnega poligona, ki bo na obrobju trnovskega gozda. Takoj, ko bomo dobili dovoljenje za uporabo poligona bomo pripravili navodilo za njegovo uporabo . Do tedaj je v veljavi navodilo za uporabo poligona 208.

4.4 Navodilo za evidentiranje nus

• Evidentiranje NUS

Na vsako sredstvo se pritrdi evidenčna številka, ki se določi sprotno. Prva tri mesta so številka pooblastila vodje intervencije, drugi dve letnica najdbe in ostala štiri mesta tekoča številka. Za malokalibrsko strelivo se postavi ena evidenčna številka kot tudi na razsute dela posameznih NUS. Oznaka je iz papirnega kartončka, ki je obstojen na vlago in vpisana številka z vodoodpornim pisalom. Pritrdi se z žico ali vrvico.

Poleg tega se vsako sredstvo slika tako, da je razvidno stanje sredstva (jasno vidno ali ima vžigne mehanizme) in po možnosti priloženo trirobno merilo (črna bele kocke dimenzije 1x1 cm).

4.5 Navodilo za izdelavo poročila o opravljeni intervenciji

Ob vsaki intervenciji izpolni operater ReCO - obrazec NUS 1, vodja intervencije pa poročilo o izvedenih postopkih z najdenim neeksplozivnim ubojnim sredstvom na obrazcu NUS 2 in v primeru transporta in uničenja na obrazcu NUS 3. Poleg tega se v primeručasne hrambe sredstva vpišejo v obrazec NUS B. Vsi obrazci se hranijo na Izpostavi za zaščito in reševanje Nova Gorica.

Na podlagi izpolnjenih obrazcev NUS 1, NUS 2, NUS 3 in NUS B in veljavnih Meril za izračun stroškov pri izvajanju varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi (šifra: 843-02-22/2001-5 z dne 05.6.2003) pripravi Izpostava zaščite in reševanja na obrazcu NUS 4, mesečni obračun stroškov za opravljene intervencije in ostale načrtovane akcije in jih pošlje na Upravo RS za zaščito in reševanje.

Sestavni del tega načrta so merila za izračun stroškov pri izvajanju varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi z obrazci.

5. NAVODILO O UPORABI SREDSTEV ZVEZ

5.1 Uporaba zvez ob intervenciji

Uporabljajo se mobilne zveze kot so postaje v vozilih in prenosne ročne postaje. Način sporazumevanje določita pred vsako intervencijo vodja intervencije in dežurni operativec v ReCO.

5.2 Uporaba zvez ob načrtovanih akcijah

Uporablja skladno z potrjenim elaboratom, ki ima posebno točko navodilo o uporabi sredstev zvez.

5.3 Uporaba zvez ob uničevanju nus na poligonu

- *Ob uničevanju NUS se morajo zagotoviti zveze med vodjo razstreljevanja, ostalimi udeleženci razstreljevanja, reševalnim vozilom in ReCO Nova Gorica.*
- *Za vzpostavitev zvez med zgoraj navedenimi udeleženci se uporabljajo formacijske radijske postaje sistema ZARE (Motorola, Vertex in Maxon).*
- *Varovanje dostopov na poligon izvajajo stražarji na določenih stražarskih mestih, reševalno vozilo pa se postavi na vnaprej določeno mesto, glede na Elaborat uničevanja. Za povezavo med vodjo razstreljevanja, stražarskimi mesti in reševalnim vozilom se uporablja SI kanal sistema ZARE, ki ga odobri ReCO.*
- *Za povezavo med vodjo razstreljevanja in ReCO se uporablja SD kanal sistema ZARE.*
- *Medsebojni pogovori morajo potekati po veljavnih prometnih pravilih.*
- *Medsebojni pogovori morajo potekati odprto z nazivi in funkcijami (vodja, stražar 1, stražar 2, stražar 3, reševalno vozilo, center za obveščanje).*
- *Morebitne informacije do drugih uporabnikov sporoča ReCO po svojih zvezah, po nalogu vodje razstreljevanja.*

5.4 Uporaba zvez ob uničevanju

Sistem zvez ob uničevanju NUS ne glede na mesto uničevanja je enako kot je opisan v poglavju 5.3. tega Načrta.

5.5 Uporaba zvez ob prevozu nus

- 1. Med prevozom NUS je potrebno zagotoviti zvezo z ReCO preko radijskih postaj v terenskih vozilih in sicer preko ustreznega SD. kanala glede na območje na katerem se vrši prevoz.*
- 2. V kolikor se vrši prevoz z dvema ali več vozili je povezava med njimi preko SI kanala sistema ZARE.*
- 3. Medsebojni pogovori morajo potekati odprto z nazivi in funkcijami (vodja prevoza, vozilo števil. 1., vozilo števil. 2, itd.)*
- 4. Morebitne informacije oz. povezave z drugimi osebami urejuje ReCO na zahtevo vodje intervencije.*

6. NAVODILO O VKLJUČEVANJU PRIPADNIKOV DRUGIH ENOT ALI SLUŽB V VARSTVO PRED NUS

V dosedanjem delu izvajanja aktivnosti varstva pred NUS, se ne predvideva vključevanje drugih enot ali služb.

V kolikor bi prišlo do uporabe drugih pripadnikov enot ali služb bi koordinacijo glede na zahtevnost ter obseg prevzel regijski štab za CZ in URSZR skupaj z RŠCZ. V tem primeru se obvesti URSZR, ki nato poskrbi za vključitev ostalih pripadnikov in služb ali specialnih enot.

V slučaju potrebe se za vsako tako aktivnost izdela poseben elaborat skladno 4. členu pravilnika o varstvu pred NUS (Ur. list RS. Št. 21. z dne 28. 02. 2003).

7. DOKUMENTI O VARNOSTNIH UKREPIH

7.1 Navodilo za izvajanju varnostnih ukrepov

- *Preverjeno in pravilno evidentirano obvestilo o najdbi v ReCO je osnova za vse nadaljne postopke in ukrepe, ki sledijo. Regijski CO mora na predpisan način obvestiti pripadnike enote za varstvo pred NUS in pristojno policijsko postajo. Nadalje ReCO o prijavi najdbe NUS izpolni obrazec NUS 1 z naslednjimi podatki:*
  - *ime in priimek izvajalca intervencije*
  - *Čas sprejema obvestila (čas obvestitve pripadnika enote, čas zaključka intervencije.)*
  - *kraj najdbe*
  - *ime in priimek prijavitelja*
  - *kratko vsebino sporočila in opis ukrepov, ki so bili izvedeni za varnost ljudi in premoženja.*
  - *podpis operativca in vodje intervencije*
  - *Pirotehnik po odstranitvi NUS izpolni obrazec NUS 2.*
- *Osnovni zaščitni ukrep v primeru najdbe je označitev mesta najdbe. Najdišče oz. najdbo NUS je potrebno takoj po odkritju ustrezno označiti z vidno oznako, ki opozarja na nevarnost in fizično zavarovati. Fizično varovanje območja do prihoda pripadnikov enote za varstvo pred NUS opravlja policija.*
- *Zavarovanje prenosa NUS, prevoza NUS do skladišča oz. poligona za uničevanje se izvaja v skladu z določili Pravilnika o varstvu pred NUS (Ur.list RS 21/03 od 14. - 22. člena) ter ostalih zakonih oz. predpisih, ki predpisujejo to področje.*
- *Zavarovanje ob skladiščenju se izvaja v skladu s tem Načrtom v skladiščih NUS in sicer na lokaciji blizu vasi Grgar .*
- *Zavarovanje aktivnosti uničenja oz. onesposobitve NUS se izvaja v skladu z Navodilom oz. elaboratom poligona za uničevanje NUS na poligonu za uničevanje NUS..*

7.2 Nnavodilo o skladiščenju, prevoza in uničevanju nus ter eksplozivnih sredstev

Skladiščenje

Najdena NUS, ki po presoji vodje intervencije ne predstavljajo nevarnosti za življenje, zdravje, premoženje ljudi in okolje se pripeljejo v skladišče in sicer v skladišče pri vasi Grgar. Odlaganje v skladišču je začasno in sicer je lahko maksimalna količina odloženih NUS v skladišču Grgar 2500 kg.

Pri vnosu v skladišče se obvezno izpolni obrazec B NUS, kar velja tudi pri izvzemu sredstev sredstev pri odvozu na uničenje.

V skladiščih NUS se ne sme hraniti eksploziva in sredstev za njegovo iniciranje in ne sredstev, ki bi povzročile požar ali eksplozijo.

Eksploziv ter ostala sredstva se hrani posebej v kontejnerjih za eksploziv v skladišču Grgar. Hramba se izvaja v skladu z veljavnimi predpisi o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah, plinih ter o drugih nevarnih snoveh.

Skladišče je označeno z ustreznimi oznakami. Skladišče v Grgarju ima poleg tehničnega varovanja izvedeno varovanje preko pogodbe o delu o čuvanju z občasnimi obhodi v dnevnem in nočnem času. (Sklenjena je pogodba z dvema fizičnima osebama iz vasi Grgar-z Bavdaž Cirilom in Bavdaž Davorinom. Pogodbe so priložene v prilogi načrta za varstvo pred NUS).

Kontejner za eksploziv je ozemljen, na ozemljitvi se mora izvesti meritve ozemljitve v skladu z veljavnimi predpisi.

Prenos in prevoz NUS

Prenos in prevoz NUS je opredeljen v Pravilnikuo o varstvu pred NUS (Ur.list RS 21/03 od 14. do 22. člena).

Zaradi problematičnosti dostopa do poligonov se lahko izvaja prevoz NUS na enoosni prikolici manjše nosilnosti (do skupne teže 500 kg) opremljeni z obvezno opremo predpisano po Zakonu o prevozu nevarnih snovi in opremo predpisano v zgoraj navedenem pravilniku. Prevoze na 208 pa se vrši prikolico za prevoz NUS, ki je v skupni opremi enote ali s tovornim vozilom Unimog, na posebnih zabojnikih.

Uničevanje NUS

Uničevanje NUS se praviloma izvaja na poligonih za uničevanje NUS. V tem trenutku se to izvaja na poligonu 208.

Izvajanje uničevanja s pomočjo eksplozije je opredeljeno v Elaboratu za uničevanje NUS, ki je izdelan v skladu s pravilnikom o varstvu pred NUS (Ur.list RS 21/03, od 25. do 30.člena) ter v skladu z navodilom za uporabo poligona 208. Podrobnosti so zajete v elaboratih za uničevanje oz. v planu aktivnosti uničevanja.

7.3 Navodilo o metodah in sredstvih ter varnostnih ukrepih za odstranitev sprožilnih delov oziroma delno razstavljanje nus

V doktrini izvajanja varstva pred NUS ne predvidevamo odstranjevanje sprožilnih vžigalnih mehanizmov.

V kolikor poveljnik enote oceni, da je to potrebno in možno zaradi varnosti ljudi in imetja storiti, se to opravi v skladu s strokovnim posegom, ki je opredeljen v strokovni literaturi za tozadevno NUS.

Izdelano navodilo mora imeti izdelano tehnično dokumentacijo za tovrstni poseg ter varnostne ukrepe.

7.4 Načrt za ravnanje ob izrednih dogodkih

V primeru nastanka izrednih dogodkov prevzame koordinacijo vodenja Štab CZ za Severno primorsko regijo.

Štab sprejme dodatne ukrepe in sicer:

- dodatni varnostni ukrepi,*
- zagotovitev pomoči policiji,*
- dodatno fizično zavarovanje kraja najdbe, prevoza, skladiščenja in uničevanja,*
- zagotovitev dodatnih zvez,*
- druge ukrepe glede na vrsto in obseg izrednega dogodka.*

7.5 Načrt vključevanja zdravstvene in drugih služb, ki skrbijo za varnost med izvajanjem varstva pred nus

Zdravstveno zavarovanje, zaščita in nudenje prve pomoči za pripadnike enote za varstvo pred NUS se organizira za nudenje čimprejšnje pomoči poškodovancu, ustrezni oskrbi in v primeru večjih poškodb hitremu transportu do regijske bolnice.

Zdravstveno zavarovanje izvaja:

- zdravstveni ekipi voda za varstvo pred NUS v sestavi zdravnik, zdravstveni tehnik in šofer vozila po potrebi pa še dodatno
- ekipa ZD z reševalnim vozilom.

O potrebi uporabe in obsegu zdravstvenega zavarovanja v posamezni akciji odloča poveljnik enote za varstvo pred NUS.

7.6 Načrt fizičnega varovanja

Aktivnosti na mestu uničenja se izvajajo, če je to mesto primerno označeno in fizično zavarovano in ob upoštevanju vseh določil 31. člena pravilnika o varstvu pred NUS.

Za fizično zavarovanje mesta uničenja je potrebno določiti primerno število stražarskih mest in komandirja straže.

Osnovna naloga stražarjev je, da preprečijo dostop do mesta uničenja vsem osebam v času izvajanja posameznih aktivnosti, ki ogrožajo okolico. Izjemoma imajo v tem času pravico dostopa na mesto uničenja (poligon) osebe, ki imajo pisno dovoljenje vodje aktivnosti na mestu uničevanja, ki o tem pravočasno obvesti vodjo straže.

Komandir straže je za delo stražarjev in za svoje delo osebno odgovoren vodji enote za varstvo pred NUS.

Stražarje komandir straže postavi tako, da imajo dobro preglednost in da niso v nevarnosti pred delci minsko-eksplozivnih sredstev, od mesta uničenja oddaljeni najmanj 500 m. Vsak stražar mora imeti brezžično zvezo s komandirjem straže, le-ta pa z vodjem enote.

*Na vhodu na območje mesta uničenja, se postavi tabla bele podlage z napisom **“NEEKSPLODIRANO UBOJNO SREDSTVO, PREPOVEDAN DOSTOP, SMRTNO NEVARNO”** rdeče barve, velikosti 30x70 cm.*

7.7 Načrt požarnega varovanja

Glede na letni čas, klimatske razmere, vrsto NUS, količino NUS in nevarnost nastanka požara v naravnem okolju, se zagotavlja predvsem na mestih za uničevanje, to je na poligonih, požarno zavarovanje.

Požarno varstvo se izvaja v smeri preventivnega ukrepanja in gašenja nastalega požara.

Požarno varstvo je opredeljeno v:

- *v Elaboratu za uničevanje NUS na poligonu,*
  - *v programu aktivnosti ob uničevanju NUS, ki se izdelava za vsako uničevanje posebej ne glede na posebnosti.*
- *Pod preventivne ukrepe štejemo predvsem odstranitev gorljivih materialov iz neposredne bližine fugas oz. mesta uničevanja, usposobitev gasilskih sredstev ter poučitev prisotnih o ukrepanju za primer požara.*
  - *Gašenje nastalega požara*

Ob vsakokratnem uničevanju je dolžan poveljnik enote obvestiti pristojno gasilsko organizacijo, ki bo pripravila protipožarno ekipo v pripravljenost. V primeru nastanka požara je vodja aktivnosti uničevanja dolžan takoj prekiniti vse aktivnosti, razen gašenja požara. V gašenje so vključeni vsi prisotni z vsemi razpoložljivimi sredstvi. V kolikor ni prisotna protipožarna ekipa pa vodja aktivnosti oceni, da sami ne bodo zmogli pogasiti nastalega požara, je dolžan takoj poklicati dežurno ekipo.

Vodenje aktivnosti gašenja prevzame vodja protipožarne ekipe.

Vodja aktivnosti uničevanja sproti obvešča ReCO o situaciji in morebitnih dodatnih zahtevah vodje požarišča.

Po uspešnem gašenju se lahko nadaljujejo predvidene aktivnosti, s tem da se zagotovi požarna straža, ki mora ostati na požarišču še najmanj dve uri po končanih aktivnostih oz. toliko časa kolikor se oceni da je potrebno. Odločitev o tem daje gasilec, ki je vodil postopek gašenja skupaj z vodjo aktivnosti uničevanja NUS.

Sestav enote za gašenje - dežurne ekipe:

Ekipo in opremljenost določi poveljnik gasilske enote pristojne za posredovanje na območju uničevanja.

7.8 Načrt kemičnega varovanja po potrebi

Načrt kemičnega varovanja opredeljuje, da se NUS za katera ocenjujemo, da so kemična hermetično zaprejo v embalažo, ki omogoča detekcijo prisotnosti plinov in ima možnost trajnega skladiščenja v naprej določenem območju. URSZR in RŠCZ v teh primerih vodita kordinacijo in določata postopke do samega uničenja.

Načrt sodelovanja z drugimi enotami in službami pri pripravi načrta varovanja, ureditve prometa in evakuacije

Načrt se izdeluje v primeru izrednega dogodka oz. v primeru zelo velike ogroženosti prebivalstva, dobrin in okolja (zelo velika najdba NUS v urbanem naselju, kjer je potrebno veliko aktivnosti uskladiti z različnimi dejavniki ali ob večji najdbi kemična sredstva). Oceno o tem daje v prvem trenutku poveljnik voda za varstvo pred NUS. Glede na nastalo situacijo prevzeme zadevo poveljnik štaba CZ, ki vodi aktivnosti do rešitve.

V dogovoru s predstavniki policije se izdelata podrobnejši načrt ureditve prometa za posamezno situacijo.

V sodelovanju s predstavniki lokalnih skupnosti in policije se izvede tudi morebitno evakuacijo prebivalstva.

8. PODATKI O POGOSTOSTI NAJDENIH NUS IN EKSPLOZIVNIH SREDSTVIH, NA OBMOČJU, ZA KATEREGA SE IZDELUJE NAČRT

Zap. Štev.	Naziv predmeta in kaliber (cal) V mm ter mine v kg	Skupno št. kosov	Skupna teža v kg
1.	<i>Top. Granata/cal 210 mm</i>	20	2059
2.	<i>Top. Granata/cal 280 mm</i>	1	260
3.	<i>Top. Granata/cal 150 mm</i>	61	3025
4.	<i>Top. Granata/cal 120 mm</i>	1	16
5.	<i>Top. Granata/cal 100 mm</i>	49	586
6.	<i>Top. Granata/cal 75 mm</i>	126	916
7.	<i>Top. Granata/cal 65 mm</i>	7	37
8.	<i>Mine za ročne metalce</i>	6	54
9.	<i>trombloni</i>	13	13
10.	<i>mine</i>	16	354
11.	<i>Ročne bombe</i>	119	59
12.	<i>Artiljer. vžigalniki</i>	44	57
13.	<i>Letalske bombe</i>	1	20
SKUPAJ		463	7450

Opomba: Število kosov in skupno težo v kg. smo vzeli iz letnega poročila (2002) o količinah in vrstah najdenih neeksploziranih ubojnih sredstev za Severno primorsko regijo.